15/01/2019

« Η τέχνη στην κατήχηση »

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων

Στο Πνευματικό Κέντρο το απόγευμα της Κυριακής 13 Ιανουαρίου 2019 έγινε η τέταρτη συνάντηση του Φροντιστηρίου Στελεχών της Ιεράς Μητροπόλεως Κερκύρας, με ομιλητή τον κ. Ηλία Λιαμή, εκπαιδευτικό, συγγραφέα, κατηχητή, μέλος της Συνοδικής Επιτροπής επί της Χριστιανικής Αγωγής της Νεότητος.

Ο κ. Λιαμής ανέπτυξε το θέμα « Η τέχνη στην κατήχηση», ενώ συζήτησε και με τους ιερείς νεότητας και τους κατηχητές που παραβρέθηκαν.

Ο ομιλητής επεσήμανε, μεταξύ άλλων, ότι η καλλιτεχνική δραστηριότητα ενεργοποιεί μέσα μας ένα θεμελιώδες στοιχείο του «κατ΄ εικόνα»: Την Δημιουργικότητα. Η καλλιτεχνική δημιουργία, ως δραστηριότητα που υπερβαίνει την απλή νοητική διαδικασία και συντονίζει όλες τις αισθήσεις και τις δυνάμεις του ανθρώπου, προκαλώντας αναμφίβολα κορυφαία υπεραισθητά ερεθίσματα που αγγίζουν τη σφαίρα του υπερβατικού, συμβάλλει τα μέγιστα στην προετοιμασία του ανθρώπου να προσεγγίσει την πίστη ως βίωμα και τις δογματικές γνώσεις ως γέφυρα με ένα προσωπικό Ον που τον καλεί σε διάλογο και σχέση.

Η Τέχνη, πέραν των άλλων, είναι η προσπάθεια τιθάσευσης ενός υλικού, που αντιστέκεται, άλλοτε με τη σκληρότητά του, όπως η πέτρα ή το ξύλο, άλλοτε με την αμορφία του, όπως το χρώμα, άλλοτε με το άναρθρο των φθόγγων του, όπως ο ήχος, άλλοτε με το χάος του, όπως ο χώρος και άλλοτε με την αρρυθμία του, όπως η ανθρώπινη κίνηση. Η «υπακοή» των υλικών στην έμπνευση και την επιθυμία του καλλιτέχνη αποτελεί καρπό επίπονης προσπάθειας, η οποία αργεί να δώσει καρπούς. Ο δρόμος από την αμορφία στη μορφή είναι πάντα μακρύς, απαιτεί μεγάλη αυτοπειθαρχία, προσήλωση και απάρνηση δρόμων εύκολης χαράς, προσοχή, εγρήγορση, αλλά και κάτι, που μόνον ο καλλιτέχνης μπορεί να καταλάβει.

Άραγε, δεν είναι όλα αυτά συγγενή στοιχεία ενός πνευματικού αγώνα, όπως το έχει διδάξει η Ορθόδοξη νηπτική παράδοση; Υπάρχει πνευματικός αγώνας χωρίς υπομονή; Χωρίς νηστεία, όχι μόνον τροφών, αλλά σκέψεων και περισπασμών; Χωρίς σκληρή μάχη, όχι με μια ξένη ύλη, αλλά με το υλικό σώμα και το σαρκικό φρόνημα; Αλλά και πόσες φορές, η συνεπής πνευματική ζωή δεν επιφυλάσσει στους αγωνιστές απρόσμενους πειρασμούς, αλλά και ουρανόσταλτη, εντελώς εκτός ανθρωπίνων σχεδίων, παραμυθία, θεωρία και μέθεξη;

Υπεράνω όλων όμως τίθεται ένα ερώτημα με αυτονόητη απάντηση: Υπάρχει πνευματική ζωή, χωρίς αγώνα και σταδιακή απελευθέρωση από τον χρησιμοθηρικό εγωισμό και το πνεύμα χρήσης ανθρώπων και πραγμάτων; Τι άλλο είναι η αγάπη, η έσχατη αρετή της νηπτικής κλίμακας, από την απελευθέρωση από τον ατομοκεντρισμό και την φιλαυτία; Εδώ ακριβώς βρίσκεται και το κομβικότερο ίσως σημείο συνάντησης Εκκλησίας και Τέχνης: Αληθινός καλλιτέχνης είναι εκείνος που αντικαθιστά την αρπακτική ματιά που θέλει όλα να τα μετρά και να τα εκμεταλλεύεται με την ευγνώμονα και ανιδιοτελή ματιά, που αισθάνεται δέος και ευγνωμοσύνη για όλα εκείνα που τον περιτριγυρίζουν. Τίποτε δεν είναι πιο αντίθετο στην Τέχνη από το χρησιμοθηρικό πνεύμα. Κατ΄ επέκτασιν, μόνον η αγάπη είναι σε θέση να μεταβάλλει την καλλιτεχνική δημιουργία σε υψηλή και αληθινή Τέχνη.

Σε εποχές ναρκισσισμού, μανίας με την ταχύτητα, απέχθειας προς ό,τι αργεί να μας ικανοποιήσει, επιφανειακότητας, ψευδαισθήσεων για την ακρίβεια των προγραμματισμών μας, τυφλότητας στην έκπληξη, αλλά και αποξένωσης από έναν νηπτικό τρόπο ζωής, απαξιωμένο και εξαφανισμένο από την καθημερινότητα, ιδιαίτερα των νέων ανθρώπων, η Τέχνη μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο προπαιδείας, μέρος μιας βιωματικής Ορθόδοξης κατήχησης, που επιδιώκει να συνενώσει τις δογματικές αλήθειες με το καθημερινό ασκητικό ήθος.

Παράλληλα, λειτούργησε καλλιτεχνικό εργαστήρι με την κ. Νάντια Λιαμή-Σταματίου, θεολόγο.